

INSECTENPLAGEN IN 1957 ¹⁾

[453]

door

J. LUITJES

Summary :

INSECT PESTS IN FORESTS AND OTHER LIGNEOUS GROWTH IN THE NETHERLANDS IN 1957

The available data on infestation by forest insects in 1957 are summarised in table I and II.

The greatest damage was caused by the following species :

- a. *Hylobius abietis* L., the Pine Weevil; especially douglas and larch were attacked, to a lesser degree Scots Pine, Austrian Pine and Norway Spruce.
- b. *Coleophora laricella* Hb., the Larch Case Bearer, caused extensive and severe infestation.
- c. *Tortrix viridana* L., the Green Oak Roller, sometimes together with *Operophtera brumata* L., the wintermoth, caused considerable damage to Oak trees, principally in the southern and Eastern parts of the country.
- d. *Elatobium abietinum*, the Green Spruce Aphis. There were very serious outbreaks in many parts of the country. In some cases the trees (*Picea sitchensis* Carr, *Picea Abies* Karst and *Picea glauca* Voss) were stripped of nearly all their needles.

De in dit overzicht verwerkte gegevens over insectenplagen in onze bossen en houtopstanden in het jaar 1957 zijn afkomstig van de waarnemers van het Comité ter Bestudering en Bestrijding van Insectenplagen in Bossen. Aan allen die ons inlichtingen verschaften brengen wij hierbij onze oprechte dank.

De namen der insecten komen overeen met die der „Nederlandse Bosinsecten“ (1); de plantennamen komen overeen met „De namen van onze voornaamste houtgewassen“ (2).

Kevers (Coleoptera).

Als de meest schadelijke kever voor de bosbouw in het jaar 1957 moet ongetwijfeld worden genoemd de grote dennensnuittor, *Hylobius abietis* L.. Uitgezonderd Noord-Holland, Noordbrabant en Utrecht, kwamen uit alle provincies, waar naaldhout aanwezig is, meldingen van aantastingen binnen. Ook wat de houtsoort betrof, was de aantasting niet beperkt; naast douglas en lariks, die zwaar werden aangetast, werden groveden, Oostenrijkse den en fijnspar bevreten, zij het over het algemeen minder zwaar dan de beide eerstgenoemde houtsoorten.

Minder schadelijk dan *Hylobius abietis* L. waren *Strophosomus coryli*

¹⁾ Mededeling 37, 1958 van het I.T.B.O.N.

F. (op groveden), *Hylastes ater* Payk (op groveden) en het heidehaantje (op struikheide) die slechts plaatselijk min of meer zware aantastingen te weeg brachten, achtereenvolgens in Gelderland, Utrecht en Noord-Holland.

Vlinders (Lepidoptera).

Het lariksmotje, *Coleophora laricella* Hb., was in 1957 weer buitengewoon talrijk. De talrijkheid lag ongeveer op het niveau van de jaren 1952 tot 1954, jaren met de ernstigste lariksmotaantastingen sinds de oorlog.

Als tweede schadelijk insect in deze orde behoort te worden genoemd de groene eikenbladroller, *Tortrix viridana* L., die, in sommige gevallen tezamen met de wintervlinder, *Operophtera brumata* L., vooral in het oosten en het zuiden van ons land de eiken ernstig ontbladerde.

Meldingen over de bastaardsatijnvlinder ((*Euproctis chryorrhoea* L.) zijn dit jaar beduidend minder geweest dan in de voorgaande jaren. Ook de satijnvlinder, (*Leucoma salicis* L.) die vorig jaar op vele plaatsen ernstige aantastingen veroorzaakte aan populieren, was dit jaar practisch afwezig.

Tenslotte dienen nog de beide *Hyponomeutasoorten* genoemd te worden, die in het westen en zuiden van ons land min of meer talrijk waren op meidoorn, prunus en kardinaalsmuts en *Cossus cossus*, die in west Nederland op verscheidene loofhoutsoorten werd waargenomen.

Bladwespen (Hymenoptera).

Het aantal meldingen over schadelijk optreden van de gewone dennenbladwesp, *Diprion pinij* L., was dit jaar buitengewoon laag. Dit komt geheel overeen met de door het Itbon verrichte waarnemingen naar de dichtheid van dit insect; daarbij werd in 1957 de laagste dichtheid gevonden sinds 1954.

Ook het aantal meldingen over schadelijk optreden van de sparrrenbladwesp, *Lygaeonematus abietinum* Htg, was het laagst sinds 1946.

Luizen (Hemiptera) en mijten (Acaridae).

Grote schade werd in 1957 door de sparrrenluiz, *Elatobium abietinum* Wlk, veroorzaakt aan de sitka- en fijnsparopstanden in Nederland. Van overal kwamen talrijke berichten van ernstige aantastingen binnen. Door vergelijking van het aantal binnen gekomen meldingen met die binnengekomen in voorafgaande jaren, blijkt dat sinds de oorlog de aantasting niet zo ernstig is geweest als in 1957.

Van de andere luizen moet nog de douglaswolluis, *Gilletteella cooleyi* Gill worden genoemd, die hier en daar in het oosten en westen van het land als schadelijk werd gemeld.

Uit de provincies Utrecht en Noord-Holland kwamen berichten van ernstige aantasting van linde door de mijt *Eotetranychus*.

Literatuur :

1. Nederlandse Bosinsecten, N.B.T. 22 (1), 1950 (12—26) en als afzonderlijke uitgave van de Ned. Boschbouw Vereeniging.
2. De namen van onze voornaamste houtgewassen, Nederlandsche Boschbouw Vereeniging. 1948.

Tabel I

De in 1957 schadelijk opgetreden insecten, gerangschikt naar het beschadigde gewas

Table I

The insect pests that were in evidence in 1957, grouped according to their host plants

Plantensoort / plant species :	Aangetast door / Attacked by :
<i>Pinus sylvestris</i> L.	<i>Myelophilus piniperda</i> L. <i>Diprion pini</i> L. <i>Hylobius abietis</i> L. <i>Strophosomus coryli</i> F. <i>Hylastes ater</i> Payk. <i>Thecodiplosis brachyntera</i> Schwäg.
<i>Pinus nigra</i> Arn. var. <i>austriaca</i> Asch. et Graebn.	<i>Hylobius abietis</i> L. <i>Myelophilus piniperda</i> L. <i>Retinia buoliana</i> Schiff.
<i>Picea Abies</i> Karst	<i>Elatobium abietinum</i> Wlk. <i>Lygaeonematus abietinum</i> Htg. <i>Hylobius abietis</i> L.
<i>Picea sitchensis</i> Carr.	<i>Elatobium abietinum</i> Wlk. <i>Gilletteella cooleyi</i> Gill. <i>Paratetranychus</i> sp.
<i>Picea glauca</i> Voss	<i>Elatobium abietinum</i> Wlk.
<i>Pseudotsuga taxifolia</i> Britt.	<i>Gilletteella cooleyi</i> Gill. <i>Holybius abietis</i> L. <i>Melolontha</i> sp.
<i>Larix</i> sp.	<i>Coleophora laricella</i> Hb. <i>Lygaeonematus wesmaeli</i> Tischb. <i>Hylobius abietis</i> L.
<i>Quercus</i> sp.	<i>Tortrix viridana</i> L. ²⁾ <i>Operophtera brumata</i> L. <i>Euproctis chrysorrhoea</i> L. <i>Polyphylla fullo</i> L.
<i>Fagus silvatica</i> L.	<i>Cryptococcus</i> sp. <i>Phyllaphis fagi</i> L.
<i>Alnus</i> sp.	<i>Agelastica alni</i> L. <i>Malacosoma neustria</i> L.
<i>Alnus cordata</i> Desf.	<i>Cossus cossus</i> L.
<i>Betula</i> sp.	<i>Polyphylla fullo</i> L.
<i>Salix</i> sp.	<i>Rhabdophaga</i> sp. <i>Cossus cossus</i> L.
<i>Populus</i> sp.	<i>Leucoma salicis</i> L. <i>Cossus cossus</i> L. <i>Cryptorrhynchus lapathi</i> L.
<i>Populus nigra</i> L. var. <i>italica</i> Duroi	<i>Pemphigus bursarius</i> L.
<i>Populus berolinensis</i> Dipp.	<i>Cossus cossus</i> L.
<i>Ulmus</i> sp.	<i>Ekkoptogaster</i> sp. <i>Malacosoma neustria</i> L.
<i>Ulmus campestris</i> (L.s.) Mill. var. <i>suberosa</i> Wahlb.	<i>Eriosoma lanuginosum</i> Htg.

<i>Tilia</i> sp.	? <i>Euproctis chrysorrhoea</i> L. <i>Eotetranychus</i> sp.
<i>Tilia vulgaris</i> Hayne	<i>Eotetranychus</i> sp.
<i>Acer</i> sp.	<i>Cossus cossus</i> L.
<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	<i>Euproctis chrysorrhoea</i> L. <i>Cacoecia rosana</i> L.
<i>Euonymus europaea</i> L.	<i>Hyponomeuta evonymella</i> Scop.
<i>Crataegus</i> sp.	<i>Hyponomeuta padella</i> L. <i>Polyphylla fullo</i> L. <i>Dasyneura crataegi</i> Wtz. <i>Cossus cossus</i> L.
<i>Prunus</i> sp.	<i>Hyponomeuta padella</i> L.
<i>Sorbus</i> sp.	<i>Lepidosaphes ulmi</i> L.
<i>Fraxinus excelsior</i> L. ²⁾	<i>Cossus cossus</i> L.
<i>Viburnum Opulus</i> L.	<i>Caliroa</i> sp.
<i>Carpinus Betulus</i> L.	<i>Operophtera brumata</i> L.
<i>Juglans</i> sp.	<i>Eriophyes tristitatus erineus</i> Nalepa.
<i>Calluna vulgaris</i> Hull.	<i>Lochmea suturalis</i> Thoms.

²⁾ The occurrence of *Tortrix viridana* L. on *Fraxinus* sp. and fruit trees was erroneously mentioned in the survey of the available data on insect pests in forests and other ligneous growth in the Netherlands in 1956.

Tabel II

De graad van aantasting in de verschillende provincies

Table II

The degree of infestation in the different provinces of the Netherlands

a = Ernstige aantasting (eventueel
kaalvreterij)
b = Matige aantasting
c = Lichte aantasting

a = Heavy infestation (defoliation in the
case of leaf eating insects)
b = Moderate infestation
c = Light infestation

Insectensoort/Insect species	Provincies/Provinces											
	Friesland	Groningen	Drente	Overijssel	Gelderland	Utrecht	N. Holland	Z. Holland	Zeeland	N. Brabant	Limburg	N.O. Polder
<i>Melolontha</i> sp.					a			b				
<i>Polyphylla fullo</i> L.					ab							
<i>Hylobius abietis</i> L.	c		ab	ab	ab							bc
<i>Cryptorrhynchus lapathi</i> L.					a							
<i>Myelophilus piniperda</i> L.	bc				a					a		
<i>Strophosomus coryli</i> F.					ab							
<i>Hylastes ater</i> Payk.						a						
<i>Ekkoptogaster</i> sp.												
<i>Agelastica alni</i> L.				c								
<i>Lochmea suturalis</i> Thoms.							ab					

Insectensoort/Insect species	Provincies/Provinces											
	Friesland	Groningen	Drente	Overijssel	Gelderland	Utrecht	N. Holland	Z. Holland	Zeeland	N. Brabant	Limburg	N.O. Polder
<i>Cossus cossus</i> L.				c		ab a?	c	ac				
<i>Euproctis chryorrhoea</i> L.						bc						
<i>Malacosoma neustria</i> L.					a	c				a	ab	
<i>Tortrix viridana</i> L.	b			bc	a					a		
<i>Operaphtera brumata</i> L.											ab	
<i>Retinia buoliana</i> Schiff.						c						
<i>Coleophora laricella</i> Hb.	c		abc	ab	abc	abc	bc			bc	a	
<i>Hyponomeuta evonymella</i> Scop.							ab	b				
<i>Hyponomeuta padella</i> L.								c	bc		a	
<i>Leucoma salicis</i> L.												c
<i>Cacoecia rosana</i> L.							b					
<i>Diprion pini</i> L.	b				c							
<i>Lygaeonematus abietinum</i> Htg.				b						c	c	
<i>Lygaeonematus wesmaeli</i> Tischb.												
<i>Caliroa</i> sp.							b					
<i>Thecodiplosis brachyntera</i> Schwä.					b							
<i>Dasyneura crataegi</i> Wtz.									c			
<i>Rhabdophaga</i> sp.									bc			
<i>Elatobium abietinum</i> Wlk.	abc		ab	a	ab	abc	a			a		ac
<i>Cryptococcus</i> sp.	c											
<i>Gilletteella cooleyi</i> Gill.	c			b	ac		a					
<i>Pemphigus bursarius</i> L.									b			
<i>Lepidosaphes ulmi</i> L.							b					
<i>Eriosoma lanuginosum</i> Htg.									b			
<i>Phyllaphis fagi</i> L.					b							
<i>Eriophyes tristatus erineus</i> Nalepa									bc			
<i>Eotetranychus</i> sp.						ab		ab				
<i>Paratetranychus</i> sp.							b					